

Dr. KOVÁCS István

rendőrőrnagy, egyetemi tanársegéd, Nemzeti Közszerződési Egyetem, Rendészeti
Vezetéstudományi Tanszék; tudományos titkár, Rendészettudományi Doktori Iskola
sankazuka@gmail.com

VALÓSÁG-E A TÜRELMI ZÓNA, VAGY CSAK EGY ÚJABB ILLÚZIÓ A HATALOMGYAKORLÁS ESZKÖZTÁRÁBAN MAGYARORSZÁGON?

*Is the tolerance zone a reality in Hungary, or just another illusion's
tool in the exercising of power?*

*Da li je zona tolerancije stvarnost ili samo još jedna iluzija izvršilaca
vlasti u Mađarskoj?*

A tanulmány középpontjában egy olyan, több ezer éve húzódó társadalmi vita makroszintű elemzése áll, amely a magyar prostitúció jogi szabályozásából adódó helytelen joggyakorlatra, az alkotmányos- és emberi jogok gyakorolhatóságának hiányosságaira hívja fel a figyelmet. A társadalom által kirekesztett, marginalizált csoportot alkotó prostituáltak nemcsak a közösség megvetésével, hanem az uralkodó államhatalom abúzusával is kénytelenek szembenézni. Az örömlányokat a tartós, és egyre inkább mélyülő jogi és társadalmi egyenlőtlenségeken alapuló megkülönböztetés a hatalmi centrum periferiájára sodorja. Az elnyomás, és ellenállás sajátos arcúlat a szociális környezetben, valamint a hatósági eljárásokban és intézkedésekben is megmutatkozik, de leginkább a mesterséghez köthető közterület-használat jogi anomáliáiban érhető tetten. A rendelkezésre álló empirikus adatok arra engednek következtetni, hogy az igazságtalan hatalomgyakorlás a kirekesztés és megbélyegzés folyamatában domináns szerepet játszik. Állásfoglalás azonban csak akkor adható, ha a jelenleg is uralkodó, elburjánzó társadalmi egyenlőtlenség okait, körülményeit feltárjuk, majd kritikai elemzés segítségével megoldási alternatívákat keresünk. A tanulmány szerzője mindehhez olyan diszkurzív kutatási módszert használ, amelynek segítségével a prostitúcióban résztvevő személyek saját valóságai megismerhetővé, nézőpontjai pedig megérthetővé válnak. A kritikai megközelítés során kapott eredmények tárgyilagos felhasználása álláspontom szerint egy olyan konszenzus megkötéséhez szolgálhat alapul, amely a hatalmi visszaéléseket (az egyik oldalon) állami toleranciára és közösségi elfogadásra, (a másik oldalon pedig) jogkövető magatartásra cseréli.

Kulcsszavak: prostitúció, alkotmányos jogok, emberi jogok, nemzetközi egyezmény, szabályozás-deharmonizáció, hatalmi visszaélések, büntethetőség

BEVEZETÉS

Vajon a prostitúció mindenki ügye, vagy csak azoké, akik prostituáltként élik életüket? Csak az állam feladata, hogy a jelenséget kordában tartsa, vagy mindannyiunk kötelessége, hogy a társadalom marginalizált csoportjaiért (embertársainkért) tegyünk valamit? A ma Magyarországon uralkodó (a későbbi fejezetben tárgyalni kívánt) jogi anomáliákból eredő helyzet láttán a laikus számára csak egy dolog biztos: teljesen mindegy, ki mit tesz, de azt úgy tegye, hogy az átlagpolgár a *problémából* ne érzékeljen semmit. Sokak számára már ezek az egyszerű kérdések is kellemetlen helyzetet teremtenek, frusztrálva érzik magukat, a jelenség provokatív mivolta pedig egyszerűen szorongást kelt bennük. Tudomásul kell vennünk azonban, hogy a prostitúció jelensége nem új keletű, egy több ezer éves társadalmi vita középpontjában áll, e kérdések pedig csak részei annak az állami kezelésnek, ami a mai szabályozást és annak gyakorlati megvalósítását jellemzi. Egy társadalom csak akkor működhet kielégítően, ha az nemcsak a polgáraival, hanem a perifériára sodródott tagjaival is törődik, a törődésnek pedig ott kell kezdődnie, hogy e csoportok helyzetét, mibenlétét, igényeit is megpróbáljuk megérteni. Ennek létjogosultsága a XXI. században is aktuális, a „probléma” megoldása összefogást igényel, amellyel a szociológusnak, az orvosnak, a jogásznak, a rendőrnek, és az állampolgárnak is egyaránt foglalkoznia kell. A tudományok képviselői megoldást külön-külön nem adhatnak, csak együttesen teremthetik meg azt az alapot, amellyel a prostitúció társadalmi keretek között szabályozható jelenséggé válik (KOVÁCS 2016: 1–285).

A globalizáció (mellék)hatásaként létrejött fogyasztói társadalomban a birtokolt javak összessége (egzisztencia, anyagi javak és materiális értékek, mint például lakás, autó, értéktárgy stb.) a betöltött státuszra, helyre, és helyzetre is jelentős hatást gyakorolnak. Aki többet birtokol, akinek drágább, esetleg jobb vagy több van, arra az emberek hajlamosabbak értékesebbként tekinteni, míg a javak csökkenésével együtt ők maguk is leértékelődnek. Olyan sztereotípiákat gyártunk, amelyben, ha valakinek sok van, akkor biztos jól teljesít, és ha kevés, vagy éppen semmi, akkor valamit biztosan rosszul csinál. Váltuk ezt aprópénzre, hogy megértsük: ha egy prostituált sok klienst – köztük számos visszatérő törzsvendéget – fogad, akkor jól végzi a munkáját, jól teljesít? Bizonyára igen. De e paradigma szerint akkor a prostituáltaknak jövedelemmel, materiális és anyagi értékekkel (autóval, lakással, értéktárgyakkal stb.) kellene rendelkezniük, ennek ellenére egyikőjük sem birtokolja mindezt. Miért? Mert egyrészt a prostitúció iparágára rátelepedett, élősködő és kizsákmá-

nyoló magatartást tanúsító futtatók mindezt elveszik, másodrészt a kliensek a lányokra eszközként tekintenek, harmadrészt pedig az állam azzal, hogy a szabályozásból eredő anomáliákat nem oldja meg, mindehhez asszisztál (KOVÁCS 2015: 150–161). Ebből adódóan kinek lehetne kevesebb annál, mint akinek sosem volt otthona (intézetben nevelkedett, majd prostitúcióra kényszerített prostituáltak), sosem lesz képes családot alapítani (a kényszerítés következményeként a prostitúcióból nincs kiszállás), vagy éppen a munkavégzéshez szükséges körülmények nem állnak rendelkezésre (a prostitúció TEÁOR számmal ellátott gazdasági tevékenységnek minősül, ennek ellenére a munkavégzés számos feltétele a gyakorlatban nem realizálódik).¹

Ma már egyre több olyan szociális hálózat, így például egyházi közösség (Baptista Szeretetszolgálat), civil szerveződés (Prostituáltak Érdekvédelmi Egyesülete), vagy szociális intézmény (Hungarian Women’s Shelter) van, amely a prostituáltaknak igyekszik segítséget nyújtani, de mindez kevés, ha az állami akarat és szabályozás az alapokat, amire építkezni lehet, és kell, nem garantálja. Sajnos a prostituáltakat a negatív értékítéletektől és támadásoktól ők sem védhetik meg. Olyan stigmák képződnek, mint a degenerációs hajlammal rendelkező prostituáltak teóriája, akiket a külső behatások csak erősítenek abban, hogy degenerálttá váljanak, és eme könnyelmű életvitelbe belesodródjanak (DIÓSZEGHY 2010: 331–334). De számolhatunk még a „személyes koporsó” elméletével is, amely a nemi betegségek terjedéséért és terjesztéséért egyedül a prostituáltakat teszi felelőssé (BENOIT 2013). Vagy rendelkezésre áll a „született prostituált” koncepciója is, amely különböző antropológiai jellemvonásokkal azonosítja a prostituáltakat, csakúgy, mint a bűnelkövetőket (LOMBROSO 2010: 1–243.) Napjainkban prostituálnak lenni Magyarországon stigma, annak ellenére, hogy az ellenük irányuló megbélyegzések fokozatosan, és sorra megdőlnék. (KOVÁCS 2016: 1–285). Tévúton járunk, ha általánosítunk, sztereotipizálunk, és megbélyegzünk. Azzal, hogy egymásra köveket dobálunk, a társadalmat vagy éppen a rászorulókat hibáztatjuk, nem segítjük elő a „probléma” rendezését, legfőképpen nem a változtatások kivitelezését. Ahogyan a prostitúció közvetlenül vagy áttételes módon mindnyájunk életének szerves részét képezi, a jelenséggel mindennapjainkban találkozunk, a legfontosabb, amit tehetünk: ne felejtjük el, hogy míg a „probléma” közös, addig a megoldásnak is társadalmi ügynek kell lennie.

E tanulmány olyan diszkurzív kutatási módszerek alkalmazásával (mint például a forráskritikai elemzés vagy az analízis és szintézis stb.) kíván a

¹ A gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszere az EU tevékenységi osztályozásának, a NACE Rev. 2-nek magyar nyelvű változata. Az 1893/2006/EK rendelet alapján 2008. január 1-jétől a TEÁOR rövidítést alkalmazzuk a gazdasági egységek főtevékenységének meghatározására.

társadalmi kirekesztettség és hatalmi visszaélések ellen javaslatokat megfogalmazni, amelynek eredményei révén a résztvevők saját valósága megismerhetővé, nézőpontjai pedig megérthetővé válnak. Egy olyan konszenzus megkötéséhez szolgálhat alapul, amely a hatalmi visszaéléseket (az egyik oldalon) állami toleranciára és közösségi elfogadásra, (a másik oldalon pedig) jogkövető magatartásra cseréli.

A PROSTITÚCIÓ HAZAI GYAKORLÁSÁNAK SZABÁLYOZÁSA

Ma Magyarországon a prostitúció jelenségének kezelésére az állam úgynevezett félreglementációs és félabolicionista modellt alkalmaz. Félreglementációs, hisz annak gyakorlását feltételekhez (bizonyos szabályok megtartásához) köti, és félabolicionista, mert a jogalkotó a prostituált áldozati jellegét a futatókkal szemben (a Büntető Törvénykönyv bizonyos rendelkezéseinek megalkotásával) részben ugyan elismeri, de cselekményüket normasértés esetén (a félreglementációból adódóan) büntetendővé nyilvánítja, amely a hatályos New York-i Egyezményvel éles ellentétben áll (a New York-i Egyezményt az 1955. évi 34. törvényerejű rendelet hirdette ki) (KOVÁCS 2017: 88–106).

2012. április 15-én lépett hatályba a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a nyilvántartásról szóló 2012. évi II. törvény. A törvény 172. paragrafusa rendelkezik a prostituáltak büntethetőségéről, a „tiltott prostitúció” tényállásának megalkotásával: „172. § Aki a külön törvényben, vagy törvény felhatalmazása alapján hozott önkormányzati rendeletben a szexuális szolgáltatással összefüggő korlátozást, illetve tilalmat megszegi, szabálysértést követ el.”

Szükséges annak tisztázása, hogy a jogalkotó a törvényi tényállás megalkotásával nem önmagában a prostituált magatartását nyilvánította büntetendővé, hanem azon magatartást, amely az önkormányzati rendeletben foglalt korlátozást vagy tilalmat megszegi. A fentieknek megfelelően a prostituáltak azon magatartása, amely a rendeletben előírt korlátozást és/vagy tilalmat megszegi, olyan jogellenes tevékenység vagy mulasztás lehet, amely veszélyes a társadalomra, de az Alaptörvény szerinti állami, társadalmi vagy gazdasági rendet, a természetes és jogi személyek, valamint a jogi személyiség nélküli szervezetek személyét vagy jogait a bűncselekményként történő büntetni rendeltséghez képest a szükségesnél kisebb fokban sérti és/vagy veszélyezteti.² A jogszabály ugyancsak keretrendelkezés, mert annak tartalmát más törvényi és önkormányzati rendelet tölti ki. A szankció alkalmazását e

² Magyarországon a jogszabályi hierarchia csúcsát az Alaptörvény (a 2011. április 25-én kihirdetett Magyarország Alaptörvénye) jelenti, amellyel minden más jogszabálynak összhangban kell lennie.

tartalom megszegése vonja maga után. A tartalmi keretet egyrészt a 1999. évi LXXV. törvény – a szervezett bűnözés, valamint az azzal összefüggő egyes jelenségek elleni fellépés szabályairól és az ehhez kapcsolódó törvénymódosításokról –, másrészt a 1999. évi LXIX. törvény – a szabálysértésekről –, illetőleg a fővárosi, megyei és helyi illetékességű önkormányzatok testületi döntései (továbbiakban önkormányzati rendeletei) adják. E jogszabályok tartalmazzák, hogy a prostituáltak milyen jogosultságokat gyakorolhatnak, és milyen kötelemeket kell megtartaniuk ahhoz, hogy ne váljanak törvénysértővé. A törvény a tevékenység legalitása mellett három objektív kitétel határoz meg: közrendvédelmi, közegészségügyi és gazdasági megfeleltetés.

A gazdasági szabályok betartása egyéni vállalkozói igazolvány meglétét és rendszeres jövedelemadó megfizetését feltételezi. Tekintettel arra, hogy az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló törvény alapján a prostituáltak tevékenysége szolgáltatás jogcímén gyakorolható, valamint a személyi jövedelemadóról szóló törvény alapján adóköteles, így ennek megtartását a gazdasági kritériumnak való megfeleltetést garantálja. 2007-ben a gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszere, azaz a TEÁOR a prostitúciós tevékenységet 96-os kódszámmal egyéb személyi szolgáltatás, azon belül 9604-es sorszámmal fizikai közérzetet javító szolgáltatásként bejegyezte. Az adóhatóság így egyéni vállalkozói igazolvány kiváltása és adószám lajstromozása után a szolgáltatás folytatására az engedélyt megadni köteles. (A hatályos személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény, valamint az egyéni vállalkozókról szóló 2009. évi CXV. törvényben e rendelkezések megtalálhatók.)

A közrendvédelmi szabályok megtartása többrétű. A törvény megteremti annak lehetőségét, hogy a prostituált szolgáltatást nyújtson, a kliens pedig a szolgáltatást igénybe vegye. Amennyiben viszont a prostituált e rendelkezéseket megszegi, úgy vele szemben büntető szankció alkalmazásának van helye. Ennek részletes szabályait az alábbiakban kívánom ismertetni.

Türelmi zónának nevezi a törvény a közterületnek azon részét, amelyet az önkormányzat a prostitúció tömeges megjelenése esetén rendelet útján kijelöl. (Tömeges megjelenés alatt a prostituáltak folyamatos vagy idényjellegű nagyobb számú, egyidejű területi koncentrációját értjük, amely alkalmas a település nyugalmanak megzavarására.) A prostituált e területen belül további szabályok megtartásával szexuális szolgáltatásra felajánkozhat vagy az arra irányuló kezdeményezést elfogadhatja. A felajánkozás máshoz címzett, a szexuális szolgáltatása nyújtására irányuló szóbeli felhívást (aktív felajánkozás), valamint ráutaló magatartást (passzív felajánkozás) jelent. Utóbbi csoportba soroljuk még a szexuális szolgáltatást igénybe venni kívánó felhívásának elfogadását is. A törvény viszont a zaklató jellegű

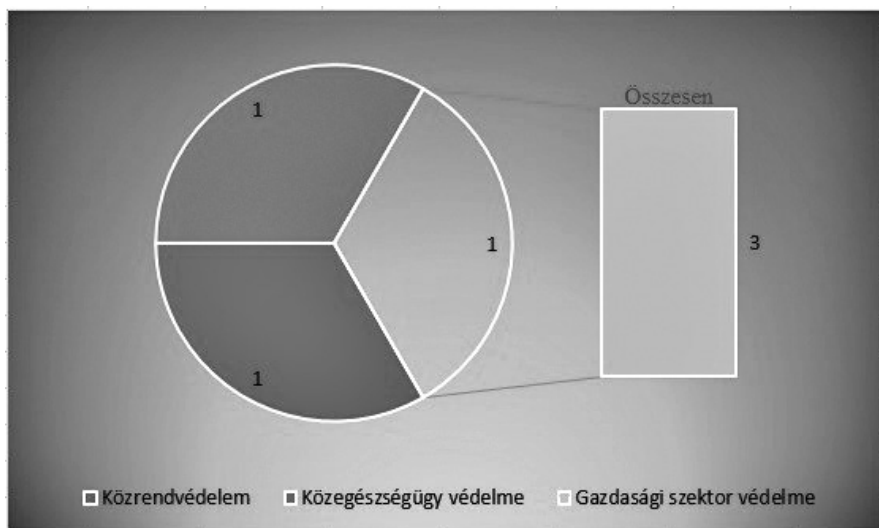
felajánlást tiltja: zaklató jellegű felajánlkozásnak minősül, ha más személy mozgását, illetve a más személy által vezetett jármű elindulásának mozgását megakadályozza, megzavarja, illetőleg zaklatásnak minősül ugyancsak a szóbeli felhívás agresszív, szeméremsertő vagy erre utaló volta is. Továbbá tilos a türelmi zónán kívül, azaz védett övezeten belül prostitúciós tevékenységet folytatni. Védett övezetnek minősül a közterületnek (és a közterület e részén fekvő nyilvános helynek) törvény, illetve a települési (Budapesten a fővárosi) önkormányzat képviselő-testülete rendeletében meghatározott azon része, ahol a prostituált a szexuális szolgáltatásra nem ajánlkozhat fel, szexuális szolgáltatást nem nyújthat. Ilyen terület a közútnak a közúti járművek közlekedésére szolgáló területe; az autópályától, az autóúttól, illetve lakott területen kívül az egy-, illetve kétszámjegyű főútvonaltól számított 100 méteren belüli terület; a lakott területen a főútvonaltól számított 50 méteren belüli terület; a népképviselői, közigazgatási, bírósági, ügyészi szervek, valamint diplomáciai és konzuli képviseletek és az ezzel egy tekintet alá eső nemzetközi szervezetek és tagjaik elhelyezésére szolgáló épületek; köz- és felsőoktatási, köznevelési, gyermekjóléti és -védelmi, szociális, közművelődési feladatok ellátására rendelt épületek; a személyforgalom célját szolgáló terminálok (repülőtér, pályaudvar, hajóállomások); a nyilvántartásba vett egyházak szertartásaira szolgáló intézmények; a fegyveres erők objektumai; a temetkezési és egyéb kegyhelyek területén, illetve a közterületen azoktól számított 300 m távolságon belüli terület; az olyan mellékutcák, ahol a kiskorúak oktatását, nevelését, gyógyítását, tartós elhelyezését szolgáló intézmény működik.

A közegészségügyi megfeleltetés a prostituáltakat újabb szabályok betartására kötelezi. Ahhoz, hogy a prostituált szolgáltatást nyújthasson, azt kockázatmentesen kell végeznie. Társadalmi érdek fűződik ahhoz, hogy a szexuális vágy felkeltésére, illetve annak kielégítésére irányuló szolgáltatás a külvilágban betegségmentesen, a fertőzés kockázatának legkisebb valószínűségével realizálódhasson. A jogszabály ezért a szolgáltatás nyújtásához úgynevezett „egészségügyi kiskönyv” meglétét írja elő. Ez az orvosi igazolás hivatott tanúsítani, hogy a prostituált nem szenved olyan fertőző (nemi) megbetegedésben, amely saját és/vagy más testi épségét, egészségét, akár életét sértené vagy veszélyeztetné. A korábbi törvény az orvosi igazolást olyan pejoratív módon rendelte kezelni, amely személyiségi és emberi jogokat sértett.

A 41/1999. (IX. 8.) EüM rendelet – a prostituáltak részére kiadandó orvosi igazolásáról – a prostituált személyére és foglalkozására irányuló közvetlen rendelkezést tartalmazott. Tekintettel arra, hogy ez a nemzetközi joggal nem áll összhangban, ezért azt az Alkotmánybíróság az 1/2011. (I.14.)

AB határozatával 2011. január 14-én megsemmisítette. Dr. Kovács Péter alkotmánybíró különvéleményében kifejtette, hogy a prostituáltak ilyen egészségügyi nyilvántartásba vétele és regisztrálása diszkriminációhoz vezet, tekintettel arra, hogy így nem a foglalkozás gyakorlásához szükséges orvosi igazolás meglétét tanúsítaná, hanem például azt, hogy önmagában a prostituált nemi betegséggel fertőzött. Dr. Bihari Mihály alkotmánybíró különvéleményében kifejtette, hogy az orvosi igazolás megléte a foglalkozás gyakorlásához elengedhetetlen feltétel, azonban orvosi szűrésre a prostituáltak nem kötelezettek, így a magyar állam nem vezet nyilvántartást. Álláspontja szerint a stigmatizáció eltörléséhez elegendő az igazolás érdemi részéből a „prostituált” szó elhagyása. Önmagában tehát a döntés azért született meg, mert a 41/1999. (IX. 8.) EüM rendelet a prostituáltak emberi méltóságához fűződő jogát sértette, veszélyeztette, így a megsértett és/vagy veszélyeztetett jogrendet helyre kellett állítani, mindezt úgy, hogy az a nemzetközi egyezményekkel korreláljon. A hatályos szabályozás által előírt orvosi igazolás munkavégzésre és személyi érintettségre irányuló utalást, és ezáltal regisztrált nyilvántartást nem tartalmaz (KOVÁCS 2017b: 41–58).

A hatályos szabálysértési törvény tehát a prostitúció legális gyakorlásához három konjunktív feltételt támaszt. E feltételeket az alábbi diagrammon szemléltetem:

1. diagramm. A prostitúció gyakorlásának három feltétele
(készítette: a szerző)

Bármelyik megszegése esetén a prostitúció gyakorlását a törvény bünteti, aminek következtében a prostituált bűnelkövetőként aposztrofálódik (KOVÁCS 2016: 1–285.) A következő fejezetekben részleteiben vizsgáljuk meg, hogy e feltételek valóban teljesíthetőnek bizonyulnak-e, vagy sem.

1. GAZDASÁGI MEGFELELTETÉS

A gazdasági megfeleltetés nem értelmezhető másképpen, mint hogy az állam közterheinek viselésében mindenkinek (arányosan) osztoznia kell. Az állam a közszükségleteket közfeladatok ellátásának formájában elégíti ki, a közfeladatok ellátásához szükséges fedezetet pedig közterhek (adók, adójellegű befizetések) előírásával és megállapításával biztosítja. Fajsúlyos jellegénél fogva a közteherviselés (mint polgári kötelem) az Alaptörvényben is megjelenik. Az Alaptörvény a közszükségletekhez való hozzájárulásra mindenkit kötelez. A kötelem mértéke, így az arányosság kérdésköre a közös szükségletek fedezéséhez való hozzájárulási kötelezettséget nem a jövedelmi, vagyoni viszonyokhoz, hanem a teherbíró képességhez, illetve a gazdaságban való részvételhez köti. Azzal, hogy a prostitúciót mint munkavégzést az adóhatóság bejegyezte, legálissá tette, hogy az az adóalanynak, munkavállalónak (prostituátnak) jövedelemforrást jelentsen, és ezáltal az állami közszükségletek kielégítésében – teherbírásához mérten – arányosan részt vegyen. A gazdasági megfeleltetés bár nem közvetlen módon, de segíteni kíván azon prostituáltakon is, akik gyermeküket egyedül nevelik. Az Alaptörvény ugyanis kimondja, hogy az államnak az adóztatásnál a gyermeket nevelők kisebb teherbíró képességét kötelező figyelembe venni, ezáltal az adóterheket csökkenteni, és az elkobzó jellegű adók tilalmát bevezetni. Közvettségének mivolta igazolni kívánja, hogy elsődlegesen e kritérium nyilvánvalóan nem a prostituáltak, hanem az összes gyermeket nevelő polgár védelmének megteremtésére született. Az csak privilégium, hogy a legtöbb utcán dolgozó prostituált gyermekkel rendelkezik, így az adókedvezményeket érvényesíthetnék.

Tekintettel arra, hogy a tanulmány kritikai megközelítésmódot alkalmaz, ezért nem lehetünk egyoldalúak. A gazdasági megfeleltetést az állam, azáltal, hogy bejegyzett TEÁOR számon a prostitúciót, mint munkát elismerte, megteremtette annak feltételét, hogy az az illegalitás árnyékából a legalitás talajára lépjen. A prostituált tehát – teherbírásától függően – jövedelemképes, és jövedelme után, egyéni vállalkozóként a közterhek viselésében osztozik. A gyakorlatban a prostituált és a kliens között hallgatólagos polgárjogi szerződéssel létrejövő ellenszolgáltatás függvényében folytatott nemi aktus számlaköteles. Ha a prostituált e kritériumokat nem teljesíti – nem váltja ki egyéni vállalkozói igazolványát, a munkavállalást számlával nem

igazolja –, úgy vele szemben az adóhatóság jogszerű eljárást lefolytatva, annak keretében gazdasági szankciót alkalmazhat.

A prostituáltak oldaláról vizsgálva viszont megállapítható, hogy legtöbb esetben a megkeresett jövedelem teljes és/vagy egy nagyobb részét a futtató elveszi (KOVÁCS 2015b: 177–185). A szervezett bűnözés és a futtatói hálózatok a prostitúciós iparágra telepedtek. A prostitúció a szervezett bűnözői hálózatok egyik legnagyobb és legprofitálóbb illegális beveteli forrása (KOVÁCS 2017c: 82–161). Magyarország a szexuális kizsákmányolással érintett prostitúciós bűncselekmények kapcsán az Európai Unió élvonalába tartozik. A regisztrált eljárások tekintetében Magyarország az uniós termék majdnem 10 (egészen pontosan 9,6) százalékát teszi ki, e bűncselekmények 9,6 százaléka Magyarországon kerül regisztrálásra. A prostitúciós bűncselekmények számadatai évről évre emelkedik, ezt a számot a magyar felvevő-, tranzit- és kibocsátópiac évenként közel 5-10 százalékban emeli. (Az Európai Unió 2016-ban 25 százalékos növekedésével szemben Magyarország 2016-ban 6 százalékos növekedést produkált.) Az ok-okozati összefüggés a nemzetközi és nemzeti vonalon egyaránt kimutatható. Minél több a prostitúciós bűncselekmény, annál jobban emelkedik az uniós ráta (KOVÁCS 2017c: 82–161). A fizikai és pszichikai terror alkalmazásának eredményeként a teljes és/vagy részleges kizsákmányolás a futtatók egyik legnagyobb eszköze a félelemkeltés és hatalomgyakorlás eszköztárában. A külvilágban annak realizálódása, hogy arról lemondjanak, és az illegálisan milliárdokat hozó üzletágot legális és adózott jövedelemre cserélik, esélytelen. A szervezett bűnözői hálózatok nem hagyják, hogy bevételeiket az állam elvegye, megcsonkítsa. Ez logikus, hisz tevékenységüket is az állami normákkal való folyamatos szembehelyezkedésre alapozzák.

Ad absurdum érdemes-e a prostituáltak részére a gazdasági megfeleltetést mint kritériumteljesítést előírni, legfőképpen megkövetelni, míg meg nem teremtettük annak háttérfeltételét, a szabad joggyakorlást és a kényszermentes munkavégzést. A probléma a futtatói hálózatok megjelenésében gyökerezik. Azzal, hogy futtatói hálózatok léteznek, a tisztességes munkabér fogalma megszűnt. A bizonyított és kimutatott teljes és/vagy részleges kizsákmányolás a tisztességes munka és bérezés fogalmát eltörölte. Amíg a prostituált személyeket futtatói hálózatok irányítják, kényszerítik és legfőképpen kizsákmányolják, addig ez az alapvető alkotmányos és emberi jogosultság gyakorlása, sőt az adóhatóság által előírt gazdasági kritérium kötelmének teljesítése sem valósulhat meg.

Míg a gazdasági kritérium kapcsán a prostituáltak kiszolgáltatott helyzete a futtatói kizsákmányolás eredményeként megerősítést nyert, addig mindehhez az állam olyan mértékben asszisztál, hogy a közteherviseléssel

kapcsolatos kritériumokat meghatározza, és annak nem teljesítését gazdasági szankciókkal sújtja, viszont annak teljesítőképességének lehetőségeiről nem győződik meg.

2. KÖZRENDVÉDELMI MEGFELELTETÉS

A közrendvédelmi megfeleltetés centrális eleme a türelmi zóna.³ A türelmi zónát értelmezhetjük egy olyan konjunktív elemként, amelynek hiányában a prostitúció gyakorlása jogi legitimitását elveszti. Ha nincs türelmi zóna, akkor a prostitúció gyakorlása jogellenessé válik, még annak ellenére is, hogy a prostituált jogszerű magatartást tanúsít, hisz nincs jogalap, ami annak törvényszerűségét igazolhatná. Példának okáért, ha a fővárosi közgyűlés a településen olyan területet nem jelöl ki, ahol a prostituált felajánlkozhat, akkor az hiába nem zaklató jellegű, az nem védett övezeten kívül, hanem védett övezeten belül valósul meg, így a prostituált minden esetben (már csak a munkavégzés helyszínére tekintettel is) szankcionálhatóvá válik. Vizsgálatom tárgyaként Budapesten és környékén felmértem azokat a helyszíneket, ahol a prostituáltak nem hivatalosan, de dolgoznak, ahol a kliensekkel találkoznak, ahol a futtatók rájuk telepednek, ahol a hivatalos szervek szankcionálják őket, és legvégül, de nem utolsó sorban, ahol az állampolgárok nyugalalmát (azok álláspontja szerint) megzavarják. Tudomásunk van arról, hogy a legtöbb utcai kéjné három pesti, és egy budai kerületben tevékenykedik. A XI. kerületben a Kamaraerdei, a IX. kerületben a Szabadkai, a X. kerületben a Gyógyszergyári, és a XV. kerületben a Dunakeszi út érintett.

Irattári kutatásom során azt ellenőriztem, hogy vajon ezen illetékességi területek hivatalos védett övezeten kívüli helyszínek tekinthetők-e, azokról a Budapest Főváros Önkormányzatának Képviselő-testülete a közelmúltban előterjesztés alapján határozatot hozott-e. Nagy meglepetésemre a napirendi pontok között a prostitúcióval kapcsolatos jogalkotás nem szerepelt, így kijelenthető, hogy – bár e helyeken hallgatólagos beleegyezéssel, nem hivatalosan a lányok felajánlkoznak – Budapest illetékességi határain belül türelmi zóna kijelölésre nem került. Bár a Fővárosi Közgyűlés rendelkezik hatáskörrel és illetékességgel, hogy a prostitúció szabályozásában rendeletet alkosson, a kutatást az érintett kerületek önkormányzatának testületi döntéseire, és előterjesztéseinek vizsgálatára is kiterjesztettem.

³ „Az emberek közös célra való együttműködése, melyet a jog és a természet határol, és ez a működés a jogi és természeti határok között nem csak az állami szerveknél, de a magánosoknál is szabad” – fogalmaz Concha Győző. A közrend három összetevőt feltételez: állami, társadalmi és természeti rend. A védelem pedig e három összetevő elleni fenyegetések, és veszélyek elhárítására hivatott.

Budapest Főváros IX. kerület Ferencváros Önkormányzata Képviselő-testületének ülésén hozott határozatai között a prostitúció gyakorlásával összefüggésben kiadott normatív határozat nem volt fellelhető. Ezzel szembe helyezkedik a kerületi rendőrkapitány éves beszámolója (54/2014. számú előterjesztés), ami évről évre ugyanezen problémakört kiemeli: „A prostitúció által visszatérő probléma. 2014. januártól-áprilisig 64 *kéjhölgyet* sikerült az Üllői útról *begyűjteni*, akik ellen szabálysértési eljárást, és helyszíni bírságot tudunk alkalmazni.”

Mindannak ellenére, hogy a probléma az egész testület előtt ismert, a beszámoló elfogadásra került. A törvény kimondja, hogy a tömeges megjelenés, amely a köznyugalmat megzavarja, indokolja, hogy az illetékes szerv a hatáskörébe és illetékességébe tartozó intézkedéseket tegye. A kerületi kapitány 3 hónap eredményeit ismertette, amely egész évben növekvő tendenciát mutatott, döntés még előterjesztés szintjén sem született. A kerületben továbbra sincs kijelölt és hivatalos türelmi zóna, azaz védett övezeten kívüli terület. Az a szerv, amely döntési jogosultsággal rendelkezik, saját maga taszítja illegálisba a prostitúció tevékenységét.

Budapest Főváros X. kerület Önkormányzata Képviselő-testületének ülésén hozott határozatai között a prostitúció gyakorlásával összefüggésben kiadott normatív határozat szintén nem volt fellelhető. A kutatott anyagok között egy olyan hivatalos levelezésre bukkantam, amely a Szexmunkások Érdekvédelmi Egyesülete, valamint a polgármester és az alpolgármester között zajlott. A levelezésből kiderül, hogy az Érdekvédelmi Egyesület azzal a kérelemmel fordult az önkormányzat felé, hogy a kerületben védett övezeten kívüli helyszínt kijelölni legyenek szívesek. Az önkormányzat a kérelmet negligálta, olyan indoklással, mint hogy hasonlóan másik két önkormányzathoz, nem szükséges türelmi zóna kijelölése, és a prostitúció megjelenése nem éri el a kritikus, tömeges megjelenést (K30013/2011/I. iktatószámú levelezés):

„A levelében hivatkozott két másik fővárosi kerület önkormányzatának testületei sem jelöltek ki türelmi zónát...”

„Kőbánya területén tehát nem nevezhető tömeges méretűnek a prostitúciós tevékenység, amely olyan jogszabály alkotási *kényszerbe* hozná testületünket, hogy a hivatkozott törvény alapján *türelmi zónát* kellene kijelölni.”

Jól látható, hogy az önkormányzatok összetartanak, egymástól függetlenül ugyan, de olyan tartalmú és minőségű döntést hoznak, amely a prostitúció legális gyakorlását ellehetetleníti. A precedensjognak az önkormányzati rendeletekben nem kell(ene) érvényesülnie, hiszen minden egyes illetékeségi terület más, és más problémakörrel, infrastrukturális beállítottsággal rendelkezik. Az önkormányzatok passzivitása, mulasztása a prostitúció gyakorlásának legitimitását ellehetetleníti.

Budapest Főváros XV. kerület Önkormányzata Képviselő-testületének ülésén hozott határozatai között a prostitúció gyakorlásával összefüggésben kiadott előterjesztések és határozatok fellelhetők voltak. Mindkét határozatból kiderült, hogy a prostitúció gyakorlása és annak megoldására tett erőfeszítések ismertek a testület előtt. Bár egyik oldalról koncepcionális kezelési megoldásként jelentkezik, hogy a fővárosi testülettel egyetértésben egy egyeztető fórum összehívása válna szükségessé, azt a képviselőtársak menten leszavazták, miszerint nem attól lesz eredményes a kerületben a prostitúció kérdésének kezelése, hogy a polgármester felhatalmazást kap arra, hogy a főpolgármesterrel tárgyaljon, hanem attól, hogy a rendőrség fokozott jelenlétet biztosít és ellenőriz. Megjegyezni kívánom, hogy a prostitúció kezelésére irányuló teljes tiltás elmélete, valamint a rendőri fokozott ellenőrzések számának növelése már a XIX-XX. században bizonyítottan megbuktak, azok a jelenség kezelésére alkalmatlanok (KOVÁCS 2016b: 145–162). A képviselők arra hivatkoztak, hogy önkormányzatnak ebben a témában nagyon szűk a mozgástere. Más települési önkormányzatoknak önálló rendeletalkotási jogkörük van ebben a témában, a XV. kerület esetében csak a Fővárosi Közgyűlés hozhat rendeletet. A türelmi zóna kijelölésére a képviselő-testületnek nincs hatásköre, melyet Alkotmánybírósági határozat is megerősít. A többi kerülettel való konszolidálás a XV. kerületi képviselő-testület vonatkozásában is tetten érhetőnek bizonyult, ám az elutasítás, és megkülönböztetés, az empátia és segítségnyújtás teljes hiánya a legerősebbnek e kerületben mutatkozott. A testületi szolidaritás teljes hiánya mellett, nem a probléma megoldására irányuló és jogszabályi kötelemmegvalósulás, hanem a prostituáltak helyzetének fokozottabb ellehetetlenítésére irányuló intézkedések megtételére hívja fel a figyelmet, az illetékességi területen elhelyezendő különböző forgalomirányítási táblák telepítésével. Mindezeket a PJB 383/2011. (VI. 27.) számú határozat, valamint a SZCSTB 298/2011. (VI. 28.) számú határozat, és a 159/2011. (II. 23.) ök. számú határozat tartalmazza:

„Koncepcionális kérdés, melyet egyeztetéssel meg lehetne oldani.”

„A kerület ne arról váljon ismertté, hogy hajléktalanokat lehet ideköltöztetni, hogy fedélnélküliek lakják a Kiserdőt, hogy egyedülálló módon – vélhetően testületi felhatalmazás nélkül – létrehozták a prostituált zónát.”

„A Dunakeszi út önkormányzati tulajdonban és kezelésben áll, az önkormányzati költségvetés finanszírozásával történik meg a táblák kihelyezése. A Városgazdálkodási Iroda fogja kezdeményezni a forgalomtechnikai szabályozást, mely a gyalogosforgalom tilalmára vonatkozó és a megállni és a várakozni tilos táblák kihelyezését foglalja magában. A cél, hogy az úton ne lehessen sétálni és a forgalmat ne akadályozzák.”

„A határozati javaslattal sem ért egyet, mert nem attól lesz eredményes a kerületben a prostitúció kérdésének kezelése, hogy a polgármester felhatalmazást kap arra, hogy a főpolgármesterrel tárgyaljon. Állandó rendőri jelenlét, ellenőrzés lehet megoldás erre a kérdésre.”

„Sokkal egyszerűbben lehetne kezelni ezt a kérdést, ha megfelelő tiltó rendelkezések lennének.”

Megállapítható, hogy e kerületben vannak olyan testületi tagok, akik a jogszabály érvényesülését elősegítenék, de mégis többségben voltak azok, akik az egyeztetést elvetették, ezzel támogatva a prostitúció gyakorlásának illegitimitását, és az abból következő szankciók kiszabását. Budapest Főváros XI. kerület Önkormányzata Képviselő-testületének ülésén hozott határozatai között a prostitúció gyakorlásával összefüggésben kiadott normatív határozat szintén nem volt fellelhető, így azzal kapcsolatban szintén, akárcsak a IX. kerület vonatkozásában, a mulasztás és passzív nem-tevés volt kimutatható.

Ha mindezt kiindulópontnak tekintjük, akkor jól látható, hogy a prostituáltakat az illegális munkavégzésbe a törvény belekényszeríti. A jogszabályban meghatározott kötelezettségvállalás nemcsak a prostituáltat, hanem az önkormányzatot mint jogalanyt is terheli. Ha a munkavállalás első lépését az állami szerepvállalás nem teremti meg, és ehhez további szolidaritásmentes, és, mint láthatjuk, előítéletekkel zsúfolt aktív tevése és passzív mulasztás párosul, jogsértő és a humanitárius hozzáállás teljes hiányával cselekszünk. Így nem elvárható, hogy a prostituált a szabályokat betartsa, ha nincs is rá objektív lehetősége, hogy azokat jogszabályszerűen tanúsítsa. Ha csak belegondolunk abba, hogy a IX. kerületi Rendőrkapitányság 3 hónap alatt 64 esetben intézkedett, és szabott ki szankciót prostituálttal szemben, akkor kiemelten ezeken a területeken, és Budapest illetékességi területén mennyi ilyen jellegű intézkedés született, és azoknak mennyi százaléka volt úgy jogszerű, ha, mint látjuk, a prostitúció gyakorlásának törvényi feltételei ugyan a jogszabályok alapján fenn állnak, azonban a gyakorlatban állami mulasztás következtében azok nem realizálódnak?

Az emberi előítéleten alapuló véleménynyilvánítás és szemléleti paradigmaváltás egy hosszadalmas folyamat, de hogyan várjuk el az állampolgároktól, hogy etikusan cselekedjenek, ha a nép által választott képviselők között bizonyos személyek a teljes szolidaritás hiányáról tesznek tanúbizonyságot? Ezek a társadalmi különbségek az így is elmélyült szakadékokat a különböző társadalmilag megbélyegzett és társadalmi perifériára sodort csoportok között még inkább mélyítik, abból a későbbiekben kimászni lehetetlen lesz. Most van idő arra, hogy ezeket a szakadékokat betemessük, az embereket egymáshoz közelebb hozzuk, és a toleranciát a társadalmi megbecsülés szintjére emeljük.

3. KÖZEGÉSZSÉGÜGYI MEGFELELÉS

Sajnálatos módon a XXI. században sem sikerült levetkőzni azokat a sztereotípiákat, amelyek a prostituáltak felelősségét a nemi betegségek terjedésével, valamint terjesztésével összefüggésbe hozzák. A közegészségügyi megfelelés továbbra is egyoldalúságot mutat, hiszen csak a prostituáltakat kötelezi arra, hogy nemi betegséggel való fertőzöttségüket kezeljék, úgy munkát ne vállaljanak, ha pedig nem szenvednek nemi betegségben, akkor arról orvosi igazolással rendelkezzenek. Nagyon sarkítva, de gondolatot ébresztve a jogi szabályozás az illegális futtató hálózatok tevékenységét is – lehet tudta nélkül, de támogatja –, hiszen a prostituált betegsége a futtatói tevékenységre is kihatással van: ha a prostituált fertőzött, akkor szolgáltatásait kevesebb kliens veszi igénybe, ezáltal csökken a bevétel is. A kliens vagy a futtató felelősségét melyik hatóság vizsgálja? Egy 1926-ban kiadott belügyminisztériumi körrendelet tette lehetővé azt, hogy a prostituáltakat igénybe vevő férfiakat is vizsgálhassák. 1926 előtt erre sem precedens, sem pedig gyakorlat nem volt, a szabályozás így az ügyfelek és a futtatók vizsgálatára nem terjedt ki. A jogszabály hatályát veszítette, azzal együtt az azonos joggyakorlás lehetősége is elveszett. Az egyoldalú joggyakorlás és köteleltetés nem a demokrácián alapuló jogalkotás és jogalkalmazás alapeszköze. Állami érdek fűződik ahhoz, és helyesen járunk el, ha gátat szabunk a nemi betegségek terjesztésének és terjedésének, de annak egyoldalúvá tétele a sztereotípiákat és a stigmatizációt erősíti (KOVÁCS 2016c: 109–126).

Nemcsak a prostitúció gyakorlásához, hanem más hivatások teljesítéséhez is szükséges, hogy a munkavállaló egészségügyi szűrésen vegyen részt. Ugyanakkor nem szabad megfélemlenünk arról, hogy a prostitúció gyakorlása egy olyan speciális polgári jogi jogügylet, amelyben a felek közötti megegyezés azonos jogok és kötelemények teljesítésén alapul. Ha a kliens fizet, a prostituált szolgáltatást nyújt. Ebben nem szerepel, hogy akkor is szolgáltatást kell nyújtania, ha a másik fél nemi betegségben szenved. Az azonos szintű joggyakorlás megkívánná, hogy egészségügyi kérdéskörben a kliensek is rendelkezzenek orvosi dokumentációval, ha pedig betegségben szenvednek, akkor kezeltessék magukat, megakadályozva azzal a különféle nemi úton terjedő baktériumok és vírusok elszaporodását. Nem ejtve szót azokról a futtatókról, akik a prostituáltakat erőszakkal nemi aktusra kényszerítik (KOVÁCS 2016: 1–285). Ha elgondolkodunk ezen, akkor a nemi betegségek terjedése nem is biztos, hogy minden esetben csak az óvszerhasználat nélküli nemi aktussal hozható összefüggésbe, hanem a nem rendeltetésszerűen alkalmazott óvszerhasználat, valamint az erőszakos közösülés is hozzájárulhat ehhez. De ide soroljuk a kábítószer-használatot, a

higiénias környezet hiányát stb., amik mind-mind indokul szolgálnak a betegségek elterjedésében és elterjesztésében.

Olyan empirikus bizonyíték, amely alátámasztaná azt, hogy a nemi betegségek terjedésében és terjesztésében kizárólag a prostituáltak a felelősök, nincs. Továbbá olyan kutatási eredmény, amely azt bizonyítaná, hogy az összes prostituált a védekezésre hangsúlyt nem fektet, szintén nem áll rendelkezésre. Mindezekkel ellenben saját kutatási eredményeim is bizonyították, hogy a fókuszcsoport alanyai rendszeresen orvosi szűrésekre járnak, és a nemi aktus során gumióvszert használnak, amely így aláássa a sztereotipizálást. A közelmúltban olyan empirikus kutatás látott napvilágot, amely igazolta, hogy nagyon sok prostituált a nemi betegségeket – például HIV-fertőzés – többek között futtatójától vagy ügyfelétől kapta el, akik feleségeiket, partnereiket és alkalmi kapcsolataikat is megfertőzik (EKBERG 2002: 1–22).

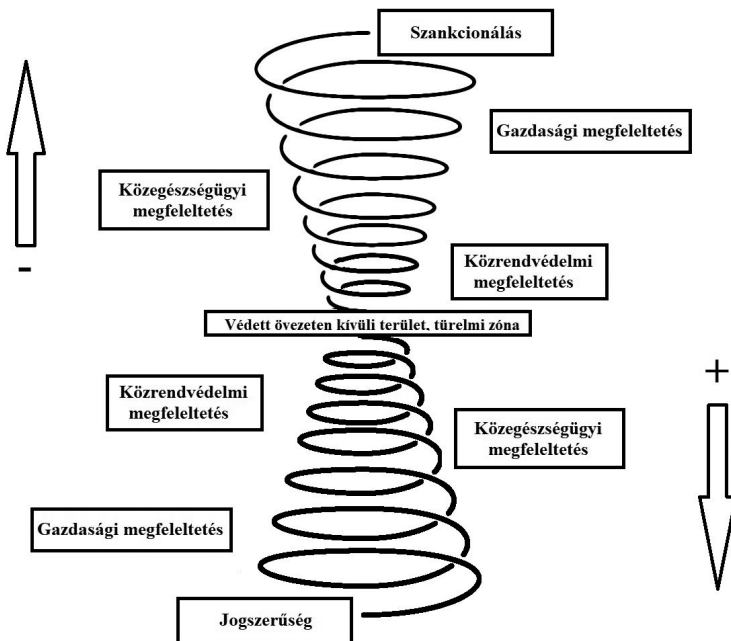
Legyünk kritikusak önmagunkkal szemben is: ha a cél valóban a nemi betegségek elterjedésének meggátlása, és a közegészségügyi megfeleléssel a prostituált munkavállaló egészségének, valamint a többi ember egészségének a védelme, akkor nem kellene az egészségügyi szűrést a kliensekre, és a futtatókra is kiterjeszteni?

ÖSSZEGZÉS ÉS JAVASLATOK

Álláspontom szerint a jelenlegi szabályozási rendszer, ha nem is teljes egészében, de nagyrészt olyan elavult módszerekkel és eszközrendszerrel kívánja a prostitúció gyakorlását mederbe terelni, amely egyrészt a felgyorsult világ környezetével, másrészt a nemzetközi jogi szabályozással sem veheti fel a versenyt. Évek óta egy olyan szabályozással próbáljuk meg a helyzetet kezelni, amely szemmel láthatóan a gyakorlatban – az önkormányzat rendeletalkotási kötelme érintettségére tekintettel – nem működőképes. Az alappillér, azaz a védett övezeten kívüli munkavégzés helyszíne, amelyre minden más megfeleltetés épülhetne, hiányzik. A történelem bizonyította, hogy ha egy jelenséget túl sok ideig korlátoznak, az társadalmi mozgalmak formájában újraszervezi önmagát. (Így történt a XX. században létrejött neoabolícionista és neoreglementációs modell megjelenésével is.)

Azzal, hogy a munkavégzés helyszínéül védett övezeten kívüli terület nem kerül kijelölésre, egy olyan jogellenes spirált hozunk létre, amelynek végeredménye, hogy a prostituáltak hiába törekednek jogszerű munkavégzésre, az egyébként jogszerű magatartás is jogellenessé és szankcionálhatóvá válik. Ez a spirál kettősséget hordoz magában, hisz, ha az alappillér létrehozása iránt intézkedünk, akkor már kellő jogalappal rendelkezünk

annak bírálataiban, hogy a prostituált a vele szemben támasztott hármassal megelégedéssel azonosult, vagy azzal szembe helyezkedett, így jogszabályon foglalkozhatunk állást a szankcionálás kérdéskörében. A spirál az alábbiakban kívánom illusztrálni:

1. kép. A prostitúció gyakorlásának spirálhálózata (készítette: a szerző)

A sztereotipizálás kérdéskörében elmondható, hogy bármilyen munkát is végzünk, bármilyen emberek is vagyunk, ugyanolyan személyek vagyunk, gyűlölködésünket empátiára és toleranciára kell cserélnünk. Az emberi lét, élet és méltóság tisztelete mindenekelőtt elsőrendű kötelezettségünk, amely minden emberre igaz. Az ember a legérzékenyebb lény a Földön, s a legnagyobb szenvedést képes átélni. Ezért óriási felelősség, hogy miként bánunk embertársainkkal. Ha az emberek alapvető jogai sérülnek, viselkedésük, gondolkodásuk, stratégiájuk, prioritásaik alapvetően megváltoznak. Az emberi jogok sérülése az élet sok területét érinti. Csorbul például a gondolati szabadság, ami a legemberibb és az egyik legfontosabb emberi tulajdonság,

hisz gondolataink emelnek ki bennünket, általuk jutunk előre. De ugyanígy említhetnénk mozgásszabadságunk vagy egészségünk védelmét is. Az ember alapvető szükséglete a testi-lelki szabadság. A szabadságának korlátozása a lélek, személyiség, gondolkodás és mozgás torzulását okozza. Az emberiség fejlődésének, fennmaradásának és jólétének alappillére a kultúra fennmaradása és fejlődése. Mindez a háttérbe szorul, ha előítéletesek vagyunk. Az emberi kapcsolatok, az emberi közösségek, a társadalmi kapcsolatok leépülnek, torzulnak. Ez a jelen és az eljövendő nemzedékekre egyaránt negatív hatással van és lesz. Az emberi jogok megsértőit és elnyomóit alantas és önző érdekek vezérlik. Mindig erőszak áll mögöttük, és erőszakot teremtenek. A történelem számtalanszor bebizonyította, hogy a társadalmi jólét és biztonság megteremtéséhez nincs szükség az emberi jogok tiprására, sőt ellenkezőleg, ahol tiporják e jogokat, ott sosem alakul ki jóléti, fenntartható társadalom. Ezért közös felelősségünk és kötelességünk – nem kevésbé jól felfogott érdekünk – világszerte fellépni az emberi jogok gyakorlása mellett, amit empátia, tolerancia és szolidaritás kísér (KOVÁCS 2014: 418–430).

Nehéz feladat olyan javaslattal előállni, amely a prostituáltak és a közérdek közötti konfliktust feloldja, ugyanakkor ez segíti a prostituáltakat a teljes kizsákmányolástól, a diszkriminációtól hatékonyan megvédve munkavállalásukban. A három pillérből álló rendszer lehetőséget teremt arra, hogy a prostituáltak a tevékenységük gyakorlását a közterületől elzárva, a köznyugalom megzavarásának lehetősége nélkül végezzék, az állandó hatósági felügyelet (orvosi igazolás), így például az egészségügyi ellenőrzés a nemi betegségek terjedésének szab gátat, míg az erkölcsi és etikai síkon húzódoó egyéni és deviáns csoport közötti konfliktusforrás kezelésére a közösség kontrollja hivatott. Azonban ez így a New York-i Egyezményvel éles ellentétben áll. Ha kitarunk e szabályozási modell mellett (félreglementáció), akkor érdemes mérlegelnünk, hogy a nemzetközi norma joganyagi integrálása eredményes és legfőképpen hasznos volt-e.

Ahogy az korábban kifejtésre került, nem a jelenség szabályozatlansága és öntörvényűségének jellege mellett kívánok érvelni, hanem olyan megoldást szeretnék ajánlani, amely a prostituáltak populációját a társadalom kirekesztett mezsgyéjéről a társadalmi reintegrálódás folyamatába visszailleszti. Véleményem szerint a társadalomban élők szubjektív biztonságérzetének romlásához nem önmagában a prostituált tevékenysége – hisz ő csak szolgáltatást nyújt, munkát végez –, hanem az ahhoz kapcsolódó jogellenes cselekmények járulnak hozzá. Vagyis, ha a munkavállalás biztonságos környezetét az állam megteremti, akkor ehhez más jogellenes cselekmények kevésbé járulhatnak. Amennyiben mégis, úgy a büntető igazságszolgáltatás az ellen felléphet (KOVÁCS 2017: 88–106). A hatalom így mindhárom

kontrollnak eleget tehetne: megfelelhetne a társadalomnak, a prostituálnak és az igénybe vevő félnek is. A szankció, a számtalan helyszíni bírságolás csupán annak a reális esélyét növeli, hogy a lányok ne védekezzenek, így magasabb profitra teyenek szert, amelyből a futtatót és a bírságot is ki tudják fizetni. Ez az értelmetlen intézkedés valóban növelheti a fertőző betegségek terjedésének lehetőségét, ami a reglementációs intézkedéssorozat bevezetését tartja indokoltnak (ZANG 2013: 503–507).

A prostituált nem bűnelkövető, hanem áldozat. Áldozata a futtatónak, és áldozata a büntető-szankcionáló rendszernek. Úgy vélem, hogy a paradigmaváltáshoz más szemléletre és leginkább az alapok megteremtésére van szükség. Nagyon fontos a nemzetközi egyezmény hazai jogharmonizációja, a kötelezettségek és jogok egyensúlya. Tekintettel viszont arra a tényre, hogy a legutóbbi szabályozás óta eltelt évtized jelentős változtatást nem hozott, érdemes elgondolkodnunk azon, hogy egy új szabályozás a jelenség kezelését milyen mértékben és minőségben változtathatná meg. Meglátásom szerint egy olyan új modell megteremtésére van szükség, amelynek alapját az emberi és alkotmányos jogok érvényesítése adhatná, amely az áldozatvédelemre, a jogi szabályozásra, a rendvédelmi munkavégzésre és a reszocializációs intézkedések sorozatára mint alappillérekre épülne. Az a több milliárd nő és gyermek, akiket évente kizsákmányolnak a világban, megérdemel annyit, hogy az államok a szükséges intézkedéseket együttesen, a nemzetközi élvonalban megtegyék, és a potenciális áldozatokat az ilyen jellegű magatartások ellen megvédjék (KOVÁCS 2017d: 42–59).

IRODALOMJEGYZÉK

Internetes források

- A 2009. évi CXV. törvény az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről. (Hatályba lépett: 2009. november 16.) Forrás: net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=a0900115.tv (2017. 05. 02.)
- A 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartásról. (Hatályba lépett: 2012. április 15.) Forrás: net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200002.TV (2017. 05. 02.)
- A 41/1999. (IX. 8.) EüM rendelet prostituáltak részére kiadandó orvosi igazolásáról. (Hatályba lépett: 1999. 06. 15.) – Forrás: mkogy.jogtar.hu/?page=show&docid=99900069.TV (2017. 05. 02.)
- Az 1/2011. (I.14.) számú AB határozat. (Hatályba lépett: 2011. január 14.) Forrás: public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/0/912C0127947A099BC1257ADA005259D-B?OpenDocument (2017. 05. 02.)

- Az 1955. évi 34. törvényerejű rendelet az emberkereskedés és mások prostitúciója kihasználásának elnyomása tárgyában, New Yorkban, 1950. évi március hó 21. napján kelt nemzetközi egyezmény kihirdetéséről. (Hatályba lépett: 1955. december 24.)
Forrás: net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=95500034.TVR#lbj0idff7d (2017. 05. 02.)
- Az 1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról. (Hatályba lépett: 1995. december 22.)
Forrás: net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99500117.TV (2017. 05. 02.)
- Az 1999. évi LXIX. törvény a szabálysértésekről. (Hatályba lépett: 1999. június 15.)
Forrás: mkogy.jogtar.hu/?page=show&docid=99900069.TV (2017. 05. 02.)
- Az 1999. évi LXXV. törvény a szervezett bűnözés, valamint az azzal összefüggő egyes jelenségek elleni fellépés szabályairól és az ehhez kapcsolódó törvénymódosításokról. (Hatályba lépett: 1999. július 5.)
Forrás: net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99900075.TV (2017. 05. 02.)

Könyvek, szakkikkek

- BENOIT C. 2013. Benefits and Constrants of intimate Partnerships for HIV positive Sex Workers in Kibera. In: *International Journal for Equity in Health*, 3. issue, 1–12.
- CONCHA GY. 1907. *Politika I. (Alkotmánytan)*. Budapest, Grill Károly Könyvkiadó Vállalata.
- DIÓSZEGHY M. 2010. Veszedelmesen terjed a prostitúció. In: *Budapesti Negyed – Regényes mindennapok, árnyékos negatívumok különszáma*, 3. szám, 331–334.
- EKBERG G. 2002. Nemzetközi vita a prostitúcióról és nőkereskedelemről: az érvek cáfolata. In: EKBERG G. (szerk.). *Szeminárium a prostitúció törvényesítésének hatásairól*. Budapest, Forgács Zsuzsa és Juhász Géza Kiadó Vállalat.
- KOVÁCS I. 2014. Az emberkereskedelemhez szorosan kapcsolódó prostitúciós bűncselekmények – különösképpen a gyermekprostitúció – áldozatai emberi jogaiknak hazai és nemzetközi vonatkozásai. In: *Polgári Szemle*, 3–6. szám, 418–430.
- KOVÁCS I. 2015. Die kriminalpsychologischen Charakterzüge eines Zuhälters Aufgrund der antisozialen, psychopathischen, und soziopathischen Persönlichkeit. In: *Hadtudományi Szemle*, 2. szám, 150–161.
- KOVÁCS I. 2015b. Die Ermittlung der Förderung der geschäftsmäßigen Prostitution. In: *Hadtudományi Szemle*, 3. szám, 177–185.
- KOVÁCS I. 2015c. Olajozás, szervezett bűnözés és prostitúció a 90-es években Magyarországon. In: *Nemzetbiztonsági Szemle*, 1. szám, 114–145.
- KOVÁCS I. 2016. *A prostitúció jelensége és társadalmi kontrolljának vizsgálata empirikus módszerekkel*, PhD-értekezés, Budapest, UNI-NKE.
- KOVÁCS I. 2016b. A prostitúciós prohibicionista modell cáfolata. In: ORBÓK Á. (szerk.): *A hadtudomány és a XXI. század*. Budapest, Colorcom Media
- KOVÁCS I. 2016c. A reglementációs prostitúció és az emberi méltóság kapcsolata, különös tekintettel egy alkotmánybírósi határozatra. In: *Belügyi Szemle*, 2. szám, 109–126.

- KOVÁCS I. 2017. Jogharmonizáció vagy sem? Első rész: a New Yorki Egyezmény és a 2012. évi C. törvény, a Büntető Törvénykönyv. In: *Jogelméleti Szemle*, 2. szám, 88–106.
- KOVÁCS I. 2017b. Jogharmonizáció vagy sem? Második rész: a New Yorki Egyezmény, valamint a 2012. évi II., és a 1999. évi LXXV. törvény. In: *Acta Humana*, 5. szám, 41–58.
- KOVÁCS I. 2017c. Magyarország határain átnyúló szervezett bűnözés és prostitúciós bűncselekmények a schengeni térségben, különös tekintettel a SOCTA és EU-ROSTAT értékelésére. In: *Határrendészeti Tanulmányok*, 4. szám, 82–161.
- KOVÁCS I. 2017d. Jogharmonizáció vagy sem? Harmadik rész: a New Yorki Egyezmény és a 13/2014. (V.16) ORFK utasítás. In: *Belügyi Szemle*, 10. szám, 42–59.
- LOMBROSO C. 2010. L'uomodel inquente in 1876. In: CULLEN F. (szerk.): *Criminalmen, Encyclopedia of Criminological Theory*. University of Cincinnati, Sage Publications.
- ZANG C. 2013. Unprotected sex with their clients among low-paying female sex workers in southwest China. In: *AIDS Care*, 25. szám, 503–507.

Is the tolerance zone a reality in Hungary, or just another illusion's tool in the exercising of power?

The focus of the study is the macro-level analysis of a multitude years social debate that draws attention to the misconduct of the Hungarian prostitution's regulation, and to the shortcomings of the practicing of the constitutional and human rights. The marginalized groups (the prostitutes) excluded by society are forced to face not only the contempt of the community but also to the abuses of the ruling state power. The discrimination based on increasingly deeper legal and social inequalities drift the prostitutes in to the power center's periphery. The particular image of oppression and resistance is reflected in the social environment, in official procedures, and in official actions too, but those are the mostly reflected in the anomalies of the public streets using by the prostitutes. The available empirical evidences suggest that the unjust exercise of power plays a dominant role in the process of exclusion and stigma. However, a resolution can only be given if the causes and circumstances of the prevailing social inequality will be explored by us, and then with the help of a critical analysis we look for alternative solutions. A discursive research method is used by the author to know better, and to understand the prostitution participants' realities, and perspectives. In my view the objective use of the results obtained in a critical approach would serve such a basis for concluding a consensus, which (one-sidedly) changes the power abuses to state tolerance and com-

munity acceptance, and brings (other-sidely) the opportunities of lawful conduct practicing.

Keywords: prostitution, practising of human, and constitutional rights, the deharmonisation of the national, and Hungarian law regulation, state power abuses, criminality

Da li je zona tolerancije stvarnost ili samo još jedna iluzija izvršilaca vlasti u Mađarskoj?

U fokusu studije nalazi se društvena rasprava na makro nivou koja traje već hiljadama godina, a koja ukazuje na neadekvatne pravne prakse koje proizilaze iz pravnog uređenja Mađarske u vezi prostitucije, kao i nedostataka u ostvarivanju ustavnih i ljudskih prava. Prostitutke koje predstavljaju marginalizovanu, izopštenu grupu građana primorane su da se suoče ne samo sa prezirom zajednici nego i zloupotrebama od strane vladajuće nomenklature. Devojke za zabavu doživljavaju neprestane i sve dublje pravne i socijalne nejednakosti čime su potisnute na najudaljeniju periferiju od centara moći. Specifičan oblik ugnjetavanja i otpora ogleđa se u društvenom okruženju, kao i u administrativnim procedurama i merama, ali se uglavnom manifestuje u pravnim anomalijama pri korišćenju javnog prostora. Raspoloživi empirijski dokazi upućuju na to da nepravedna državna moć ima dominantnu ulogu u procesu isključivanja i stigmatizacije. Međutim, rešenje se može naći samo ukoliko se istraže uzroci i okolnosti preovlađujuće i raširene društvene nejednakosti, a zatim da se pomoću kritičke analize potraže alternativna rešenja. Autor ove studije koristi diskurzivnu metodu istraživanja koja omogućuje osobama uključenim u prostituciju da spoznaju svoju stvarnost i razumeju lična gledišta. Po mom mišljenju, objektivna upotreba rezultata kritičkog pristupa može da posluži kao osnova za postizanje konsenzusa koji (s jedne strane) zamenjuje zloupotrebe vlasti, da bi (s druge strane) zamenila takav pristup tolerancijom države i prihvatanjem šire zajednice na osnovu važećeg zakona.

Cljučne reči: prostitucija, ostvarivanje ustavnih i ljudskih prava, međunarodna konvencija i deharmonizacija domaće regulative, zloupotrebe vlasti, kriminalizacija

Beérkezés időpontja: 2018. 11. 21.
Elfogadás időpontja: 2019. 10. 15.

